

Aino Mero

ENSIN LYRIIKAT, SITTEEN MUSIIKKI!

Lyriikkälähtöisen laulukirjoituksen opettaminen workshop-toteutuksena

ENSIN LYRIIKAT, SITTEEN MUSIIKKI!

Lyriikkälähtöisen laulunkirjoituksen opettaminen workshop-toteutuksena

Aino Mero
Opinnäytetyö
Kevät 2021
Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma, musiikkipedagogi, pop & jazz -musiikki

---

Tekijä: Aino Mero

Opinnäytetyön nimi: Ensin lyriikat, sitten musiikki! – Lyriikkalähtöisen laulunkirjoituksen opettaminen workshop-toteutuksena

Työn ohjaaja: Jaana Sariola

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2021

Sivumäärä: 31 + 1 liite

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella ja toteuttaa Oulun ammattikorkeakoululla lyriikkalähtöinen laulunkirjoitusworkshop siitä kiinnostuneille osallistujille. Toteutin workshopin käyttäen itse laatimaani laulunkirjoitusmenetelmää, joka sai alkunsa keväällä 2018 CAB-nimisellä lauluntekoleirillä Tanskassa. Lyriikkalähtöinen menetelmäni on kehittynyt vuosien aikana minulle opettujen ja hyväksi kokemieni asioiden yhtälöstä, joilla koen osaavani parhaiten saattaa tekemäni laulut loppuun asti. Tavoitteena oli lisätä sanoitusten merkityksellisyyttä, antaa workshopin osallistujille työkaluja lauluntekoon, painottaa matalaa kynnystä laulunteossa sekä esitellä menetelmäni heille mahdollisimman selkeästi. Lauluntekotapoja on useita, ja varsinkin aloittelijalle laulunteko voi olla haastavaa. Tästä syystä pidin workshopissani erityisen tärkeänä edetä vaihe vaiheelta laulun teon kannalta loogisessa järjestyksessä.

Workshop toteutettiin 16.1.2021 Oulun ammattikorkeakoulun musiikinteorialuokassa ja se oli kestoltaan 6,5 tuntia. Päivän aikana etenimme tekemäni PowerPoint-esitelmän mukaisesti ja kävimme läpi sanoituksiin sekä lauluntekoon liittyviä asioita. Osallistujat tekivät oman laulun valmiiksi ja täten saivat onnistuneen kokemuksen lyriikkamenetelmästäni.

Workshopin jälkeisessä palautekeskustelussa ilmeni, että osallistujat kokivat sanoitusten merkityksen lisääntyneen erityisesti omaa musiikkia tehdessä. He ymmärsivät, kuinka tärkeää on tehdä musiikki palvelemaan sanoituksia, jolloin sanat ja tulkinta ovat laulun tärkein asia. Lisäksi osallistujat hämmästyivät siitä, kuinka nopea prosessi oli luoda musiikki oman tekstin ympärille, sillä he olivat jo sisällä tarinassaan, jonka vuoksi musiikilliset elementit syntyivät helposti ja lähes itsestään. Osallistujat antoivat positiivista palautetta workshopista ja kokivat, että laulunteko olisi tarpeellinen ja toivottu osa musiikkialan ammatillista koulutusta. Opinnäytetyölläni loin musiikkialalle uutta opetusmateriaalia, jota saavat hyödyntää kaikki laulunteosta kiinnostuneet.

Asiasanat: Sanoitukset, sanoittaminen, säveltäminen, workshop

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Music, Option of Music Pedagogue, pop & jazz

---

Author: Aino Mero

Title of thesis: Lyrics First, Then Music! – Teaching Lyric-Based Songwriting in Workshop-Execution

Supervisor: Jaana Sariola

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2021

Number of pages: 31 + 1 appendice

The purpose of this thesis was to plan and execute a lyric-based songwriting workshop at Oulu University of Applied Sciences. In the workshop, a songwriting method was used which originated at a songwriting camp in Denmark in the spring of 2018. During these past years, the method has developed in a way that is most beneficial to songwriting. The aim of the workshop was to highlight the importance of lyrics, to provide songwriting tools, to emphasize a stress-free way of songwriting and to demonstrate the method as clearly as possible. There are several ways of making songs, and it can be a challenging process, especially for the beginner. For that reason, it was highly important in the workshop to proceed step by step in a logical order of songwriting.

The workshop was held on January 16th 2021 in the music theory class in Oulu University of Applied Sciences, and the duration was 6.5 hours. During the workshop, the participants studied the process of writing lyrics, making songs and other associated topics. The participants made their own songs and got a successful experience from the lyric-based method.

During the feedback conversation following the workshop it turned out that the participants found the relevance of lyrics increased especially in their own songwriting process. They understood the meaning and importance of lyrics when the music was made afterwards. They were also astonished by the fast speed of the process when making the music fit the lyrics. The participants gave positive feedback on the workshop and found songwriting to be an important skill, which is not taught often enough in the field of professional music education. With this thesis, new educational material for the music industry was created, which can be utilized by all songwriters.

Keywords: Lyrics, songwriting, composing, workshop

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	LAULUNKIRJOITUKSEN ERI MENETELMIÄ	8
2.1	Yksinkertaisuus	8
2.2	Ajankäyttö.....	9
2.3	Tunneperäiset työkalut	11
2.4	Sanoitukset.....	12
3	OMA MENETELMÄNI.....	14
3.1	Taustaa	14
3.2	Lyriikkälähtöinen laulunkirjoitusmenetelmä	15
3.2.1	Kun sanoituksista tehdään musiikkia... ..	15
3.2.2	Popkappaleen rakenne-esimerkki.....	16
3.2.3	Mitä jos kriittisyys iskee?.....	17
3.2.4	Luota prosessiin.....	17
3.2.5	Yhteisharjoitus valmiiseen tekstiin	18
3.2.6	Oman tekstin kirjoittaminen.....	18
3.2.7	Musiikki sanojen ympärille	19
4	LAULUNKIRJOITUSWORKSHOP.....	21
4.1	Alkuperäinen suunnitelma	21
4.2	Workshop-päivä 16.1.2021.....	21
4.3	Valmiit kappaleet ja palaute.....	23
4.4	Aikataulut ja parannukset	25
5	POHDINTA	27
	LÄHTEET	30
	LIITTEET	32

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön aiheena on lyriikkälähtöinen laulukirjoitus. Lyriikkälähtöisyydellä tarkoitan sitä, että laulunteko aloitetaan laulun sanoitusten kirjoittamisesta, ja sen jälkeen sävelletään melodia sekä soinnut sopimaan sanoituksiin. Opin menetelmän vuonna 2018 CAB-lauluntekoleirillä Tanskassa (Composition, Arrangement and Band-leading), ja tästä inspiroituneena laadin oman lyriikkälähtöisen laulukirjoitusmenetelmän sekä järjestin ensimmäisen laulukirjoitusworkshopini Torniossa keväällä 2019. Valitsin lyriikkälähtöisen laulukirjoituksen opinnäytetyöni aiheeksi, koska olen lauluntekijänä aloittelija eikä laulunteko ole aina helppoa, ja tästä syystä halusin tehdä menetelmästäni entistä selkeämmän. Lisäksi halusin toteuttaa workshopin uudelleen ja koota siihen kaikki mielestäni olennaisimmat asiat laulukirjoituksesta loogisessa etenemisjärjestyksessä.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat, miten opettaa aloittelevalle lauluntekijälle lyriikkälähtöistä laulukirjoitusta mahdollisimman kattavasti lyhyessä ajassa sekä kuinka lisätä työkaluja omaan lauluntekooni. Opinnäytetyöni aiheen tarkentuessa pohdin, kuinka voisin laajentaa omaa laulunteon osaamistani. Tietoperustassa käsittelen suomalaisten lauluntekijöiden erilaisia menetelmiä lauluntekoon, ja täten lisään tietouttani laulunteosta.

Järjestin opinnäytetyöhöni liittyvän laulukirjoitusworkshopin 16.1.2021 Oulun ammattikorkeakoululla ja opetin lyriikkamenetelmää tekemäni PowerPoint-esitelmän avulla. Workshopin tavoitteena olivat (liite 1, dia 1):

1. ymmärryksen lisääminen laululyriikoiden merkityksestä musiikissa
2. työkalujen antaminen lyriikoiden työstämiseen
3. matalan kynnyksen painottaminen laulukirjoituksessa
4. lyriikkälähtöisen laulukirjoituksen esittely mahdollisimman loogisesti, kattavasti ja selkeästi.

Opinnäytetyöni aihe on mielestäni tärkeä, koska koen, että laulunteon tulisi kuulua ammattimuusikon taitoihin. Muusikon ja musiikkipedagogin opintoihini on kulunut 7 vuotta, ja koen musiikkialan opetussuunnitelmassa puutteen, sillä ammattiin valmistuvissa koulutuksissani ei ole lauluntekoa (Ammattiopisto Lappia 2021; Oulun ammattikorkeakoulu 2020). Mielestäni laulunteon opetuksen puute nostaa kynnystä aloittaa oman musiikin tekeminen, ja tämän vuoksi olisi ehdottoman tärkeää,

että jokainen musiikkialan opiskelija saisi kokemusta laulunteosta ohjatussa ympäristössä jo opintojen aikana.

On olemassa monia eri tapoja tehdä lauluja. Opinnäytetyöni tarkoituksena on selkeyttää lauluntekoa yhdellä menetelmällä, jonka koen itselleni helpoimmaksi ja nopeimmaksi laulujen valmiiksi saattamisessa. Järjestin workshopin, jotta saisin kokemusta aiheen opettamisesta sekä palautetta osallistujilta sen toimivuudesta. Jaan opinnäytetyöni liitteenä PowerPoint-diat, jotta muutkin laulunteosta kiinnostuneet saisivat hyötyä laulunkirjoitusmenetelmästäni.

Ammatillisen kehityksen näkökulmasta opinnäytetyöni lisää suuresti pätevyyttäni laulunteosta sekä sen opettamisesta. Oman menetelmäni suunnittelu sekä muihin lauluntekotapoihin perehtyminen lisäävät tutkielmani monipuolisuutta sekä sen arvoa opetusmateriaalina hyödyntämisestä. Opinnäytetyöni sisältö rakentuu siten, että aluksi perehdyn erilaisiin laulunteon menetelmiin, jonka jälkeen käsittelen omaa lyriikkälähtöistä menetelmääni. Tämän jälkeen kerron laulunteon workshopin toteutuksesta, ja lopuksi pohdin tutkielmaani sekä arvioin siitä saatuja tuloksia.

2 LAULUNKIRJOITUKSEN ERI MENETELMIÄ

Ennen Oulun ammattikorkeakoulun opintojani ja lyriikkamenetelmän syntyä opiskelin Torniossa Pop & Jazz Konservatoriolla muusikoksi vuosina 2013–2016. Muistan, kun koulussa eräs opiskelija kehotti muita kanssaopiskelijoita rohkeasti aloittamaan laulunteon. En ollut tuolloin vielä tehnyt omia lauluja. Menin kuitenkin hänen sanojensa kannustamana harjoitusluokkaan, istuin pianon ääreen ja päätin yrittää luoda jotakin omaa. Vaikken saanutkaan laulua koskaan valmiiksi, olin aloittanut prosessin. Konservatorion aikana mieleni loi ideoita lauluista, mutta en silti onnistunut tekemään kappaleita valmiiksi. Muusikko ja tuottaja Maki Kolehmainen kertoo laulunteosta seuraavin sanoin:

Musiikin tekemistä voisi verrata urheiluun. Kaikki eivät voita maratonia, mutta monet harrastavat silti liikuntaa. Eli jos soittotaitoa löytyy, kaikilla on kyllä mahdollisuus hyvän biisin tekoon. (Rumba 2012.)

Seuraavissa luvuissa avaan suomalaisten lauluntekijöiden erilaisia lähestymistapoja musiikin tekoon sekä kerron omista kokemuksistani. Laulaja Juho Vanhasen sanoin: Ei ole yhtä tapaa tehdä lauluja, mutta on monia tapoja päästä samaan määränpäähän. Olennaisin kysymys onkin, mitä lauluntekijä haluaa kuulla sekä ilmaista musiikissaan. (Vanhanen 2013.)

2.1 Yksinkertaisuus

Kuuntelen yleensä harmoniallisesti helppoa popmusiikkia ja säestän itseäni pianolla kolmisoinnuilla. Tästä syystä myös musiikilliset valinnat lauluja tehdessäni ovat usein yksinkertaisia. Maki Kolehmainen kertoo, että aloittelevan lauluntekijän tulisi välttää monimutkaisuutta. Laululle voi keksiä minkä tahansa aiheen, kunhan sanoma on merkityksellinen. Hittikappaleessa neljän soinnun sointukierto on oiva valinta, ja laulumelodioista tulee myös muistaa tehdä tarpeeksi helpot. Kolehmainen mukaan laulu on valmis, kun siinä on yhdistettyinä sanat, melodia sekä soinnut. (Rumba 2012.)

Laulunteon ei siis tarvitse olla vaikeaa, ja joskus kaikista yksinkertaisimmat laulut painuvat mieleen parhaiten. Olen tehnyt muutaman laulun, jotka ovat jääneet soimaan läheisten päähän, ja koen

tämän lauluntekijyyteni kannalta vain hyväksi asiaksi. Euroviisujen kommentaattori Asko Murto-mäki toteaa, ettei hittikappaleessa tarvita kuin kaksi asiaa, jotta se jäisi soimaan päähän: mieleen-painuva melodia sekä iskevä teksti. Monet musiikin ammattilaiset ovat sitä mieltä, että laulun yksinkertaisuus on syy sen mieleen jäämiseen. Musiikintutkija Olli Heikkinen sanoo, että hittikappaleessa voi olla jopa vain yksi sointu, esimerkiksi The Guess Whon sekä Lenny Kravitzin levyttämässä *American Woman* -nimisessä kappaleessa. Tällöin laulun kokonaisuus merkitsee enemmän kuin sointuvaihdokset. (Haarala 2015.)

2.2 Ajankäyttö

Laulunteko voi parhaimmillaan olla hyvin nopea prosessi. Pidän itse laulun teon työtahdista, jossa kirjoitan sanat, sävellän musiikin ja äänitän demon 1–2 päivässä. Lyhyen ajan sisällä keskittymiseni pysyy intensiivisenä ja motivoitunut työstäni, kun ajatukseni saavat olla vain yhden asian parissa. Koen tämän tehokkaimmaksi työskentelytavaksi itselleni.

Muusikko Kassu Halonen kertoo työskentelyn olleen sanoittaja Vexi Salmen kanssa erittäin tehokasta jopa kymmenen kappaleen päivätahdilla. Heidän työntekonsa keskittyi liiallisen hiomisen ja mietiskelyn sijaan silkkään liukuhihnamaiseen tekemiseen, joka mahdollisti kappaleiden suuret tuotantomäärät. (Annala 2020.) En ole koskaan tehnyt päivän aikana kuin korkeintaan yhden kappaleen, mutta pidän Halosen ja Salmen tavoin työssäni tärkeänä sitä, etten hio liikaa demojani ja anna sen hidastaa tahtiani.

Myös laulaja-lauluntekijä Evelina puoltaa nopeaa lauluntekoprosessia. Hän kertoo Lady Gagan sanoneen, että parhaimmat kappaleet niin sanotusti ”oksentaa ulos” viidessätoista minuutissa. Evelina on tehnyt nopeasti valmiiksi esimerkiksi laulut *Vuoristorataa* sekä *Hitaasti*. Hän pitää laulujen tekemisestä erityisesti autoa ajaessaan, jossa hän tallentaa älykellon sanelimeen melodiat, sanat ja muut musiikilliset ideat. Evelina kertoo parhaimpien kappaleiden olevan niitä, joissa sanoitukset ja melodia syntyvät yhtä aikaa. (Pukka 2020.)

Toki musiikin tekemiseen voi myös käyttää aikaa ja tehdä sitä kaikessa rauhassa, mikäli kappaleiden valmistumisella ei ole kiire. Tällaisella menetelmällä omat lauluni tosin ovat taatusti jääneet

kesken, sillä pitkän ajan kuluttua en ole enää viitsinyt palata niiden pariin. Kokisin todella turhauttavaksi kappaleen viikkoja kestävästä viimeistelystä, sillä siinä ajassa ehtisin todennäköisesti kyllästyä lauluuni.

Esimerkiksi muusikko J. Karjalaisen luovuus tarvitsee kiireetöntä eloa, ja hän toteaa elämäntyyliään: ”Olen ollut laiskottelun puolestapuhuja jo 80-luvulta lähtien”. Aamuisin hänellä on tapana ottaa rennosti ja antaa aikaa luovuuden syntymiselle. Karjalainen soittaa kitaraa ja hienon melodian tai sointukierron keksiessään äänittää ideat muistiin. Illalla taas hän kirjoittaa tietokoneellaan päivän tapahtumia ylös ja kehittää niistä sanoituksia. Lisäksi hän saa ideoita kappaleisiin unista sekä mielikuvituksensa tuotoksista. On aikoja, jolloin hänellä voi vierähtää kolmekin viikkoa ilman uusia kappaleita, ja joskus taas lauluja valmistuu nopeammalla tahdilla. Karjalaisesta on kuitenkin tärkeää antaa aivojen levätä, sillä aivot työskentelevät ihmisen tiedostamatta myös levossa. (Vedenpää 2018.)

Omassa päivärutiinissani herään yhdeksältä, vietän rennon aamun Karjalaisen tavoin ja ryhdyn työntekoon kahdentoista aikoihin. Usein musiikkia tehdessäni olen flow-tilassa, jonka vuoksi ajantajuni katoaa ja joudun kellottamaan työskentelyni, jotta muistaisin syödä sekä pitää tarpeeksi taukoja.

Muusikko Anssi Kela kertoo olevansa 30 vuoden kokemuksen jälkeen edelleen epävarma laulunteosta, sillä prosessia ei voi koskaan pitää itsestään selvänä. Hän tunnustaa *Levoton tyttö* -kappaleensa idean kehittyneen hitaasti peräti 10 vuoden ajan; tosin hän ei työskennellyt aktiivisesti koko tätä aikaa laulun parissa. Laulu kuulosti aluksi hieman kömpelöltä, mutta Kela näki vaivaa sen hiomisen eteen ja lopulta työ tuotti tulosta, jopa rahallisesti. Hän kehottaa lauluntekijöitä antamaan myös huonoille lauluille mahdollisuuden, sillä jonakin päivänä niistä voi muovautua hittejä. Kelalla on tapana aloittaa laulunteko säveltämisestä. Aluksi syntyy hänen mielestään kappaleen tärkein osa, joka on kertosäkeistö sanoituksineen. Myös laulun ensimmäinen lause on Kelalle hyvin tärkeä. Niiden valmistuttua loput kappaleesta on jo helpompi tehdä. Usein hän kirjoittaa kertosäkeen sanat irrallisina eikä tässä vaiheessa vielä hahmota kappaleen kokonaisuutta. Ajan kanssa laulun teema kuitenkin terävöityy, jonka jälkeen hän osaa kirjoittaa myös muut säkeistöt. Kela kertoo työstävänsä laulujaan useita viikkoja, eikä hän voi ymmärtää laulun nopeaa tahtia. (Korkee 2019.)

Laulaja-lauluntekijä Maija Vilkkumaa tekee edellisten muusikoiden tavoin kappaleitaan pitkään, jopa viikoista kuukausiin. Hän haluaa aina saattaa laulunsa ”valmiiksi” eikä hylkää aloittamiaan

lauluja vaan hioo melodiaa ja tekstiä, kunnes on lopulta tyytyväinen niihin. Hän aloittaa laulun teon musiikista, ja sanat syntyvät rytmien, sointujen sekä melodian vaikutuksesta. Vilkkumaa selittää tekstin tulkinnan muuttuvan sen mukaan, minkälaisella tunnelmalla musiikki ympäröi sitä. Esimerkiksi rytmikäs tai hidas soitanta muuttaa lauseen ”kävelen tietä pitkin” reippaaksi kävelyksi tai hitaaksi maleksimiseksi. (Vilkkumaa 2017, 213, 220.)

Vilkkumaan tapa tehdä lauluja musiikki edellä ja sanoitukset perässä on siis käänteinen verrattuna omaan lyriikkälähtöiseen menetelmääni. Tämä on mielenkiintoinen havainto, ja aion kokeilla hänen tapansa joku päivä laulua tehdessäni.

2.3 Tunneperäiset työkalut

Musiikkia voi kokea ja luoda monipuolisesti myös eri aistien siivittäminä. Laulaja-lauluntekijä Yona kertoo näkevänsä erilaisia värejä ja kuvia musiikkia luodessaan. Hän tarkastelee aisteillaan musiikin hänelle synnyttämiä mielikuvia ja pyrkii kirjoittamaan kaiken kokemansa ylös, kuten hajut, tuoksut ja äänet. (Pesonen 2017.) En ole itse kirjoittanut sanoituksia niin tarkasti aistien määrittäminä kuin Yona, mutta menetelmä on hyvin kiinnostava. Lisäksi hän käyttää jokaisella levyllään eri teemaa, joka valtaa hänen ajatuksensa levyn teon ajaksi. Yona kokee, että tietty teema auttaa häntä laulujen muovautumisessa ja musiikin teossa. (Pesonen 2017.)

Mielestäni teemalla voi olla vaarana rajoittaa lauluntekoa, mikäli mieleen tulee teeman ulkopuolisia laulun aihioita. Minä olen esimerkiksi tehnyt useita uniaiheisia lauluja, mutta niitä on ohjannut silkkasattuma teeman sijaan. Tämän vuoksi kirjoittamiselle ei ole ollut rajoitteita ja olen saanut työstää lauluni loppuun saman tien. Toki asian voi myös kokea päinvastoin Yonan kaltaisesti, että teema ohjaa laulujen aiheissa positiivisella tavalla.

Muusikko Anna Järvisen mielestä musiikkia voi tehdä täysin intuitiivisesti eikä kaikesta edes tarvitse olla niin tietoinen. Uudet laulut syntyvät pianoa tai kitaraa soittelemalla ja etsimällä oikeita säveliä, joilla kuvailla hänen tunteitaan. Hänellä ei ole musiikkialan koulutusta, joten hän lähettää demot ystävilleen, jotka osaavat soittaa. Lopulta laulut syntyvät bändin jäsenten sekä Järvisen välisen intuitiivisen kommunikoinnin myötä. (Vilkmann 2019.)

Toisinaan minulla on tapana soittaa pianon äärellä erikoisen kuuloisia sointuja ja säveliä sekä yhdistellä niitä hieman vinksahaneella tavalla. En välttämättä ole tietoinen musiikinteoriasta tai muista musiikillisista säännöistä prosessin aikana, sillä pyrin hakemaan ainoastaan korvakuulon perusteella ääniä, jotka voisivatkin sopia yhteen niiden outoudesta huolimatta. Tällä tavoin saan luotua erikoisia sekä odottamattomia äänimaailmoja.

Laulaja-lauluntekijä Chisu kertoo kattavasti tavoistaan tehdä lauluja *Miten lauluni syntyvät?* -teoksessa. Hän aloittaa työnteon aamulla työhuoneessaan ja työpäivät kestävät 6–10 tuntia. Hän kirjoittaa lauluja myös ulkomaan matkoillaan tai mökillä ollessaan. Chisu käyttää työskennellessään erilaisia tapoja inspiroituakseen työnteosta: hän esimerkiksi kuuntelee innoittavaa musiikkia tai katselee vaikuttavia kohtauksia elokuvista, jonka jälkeen hän pyrkii vaipumaan keskittyneesti kyseiseen tunnelmaan ja luo sanoituksilla laulun hahmolle persoonan sekä tarinan. Musiikkia tehdesään hän soittaa pianoa sekä etsii sointuja ja melodioita, joihin sanoitus sopisi. Saatuaan demon valmiiksi hän jatkaa laulun työstämistä tietokoneella musiikkiohjelman parissa. Työpäivän loputtua Chisu muuttaa äänitiedoston mp3-muotoon ja jatkaa sen kuuntelua myöhemmin, jolloin hän analysoi tekstiä eri kulmista: olisiko kappaleen tarina esimerkiksi jonkun ohikulkevan ihmisen samaistuttavissa, miltä laulu kuulostaa aamulla verrattuna iltaan, tapahtuvatko laulun asiat sisällä vai ulkona, minkälainen sää tekstissä on ja niin edelleen. Lopuksi Chisu pohtii, voiko laulusta ottaa jotain pois tai pitäisikö siihen lisätä jotain. Jos muutoksia ei tarvita, laulu on valmis. (Sundberg 2017, 54–56, 58.) Opin Chisun laulunteon tavoista paljon uusia asioita, joita voisin ehdottomasti hyödyntää itsenkin laulunteossa.

2.4 Sanoitukset

Ennen lyriikkamenetelmäni en kuunnellut laulunsanoja kovinkaan tarkasti musiikissa. Minulle merkitsivät eniten muun muassa musiikin välittämät tunnelmat, iloisuus, tanssittavuus sekä rytmit. Viime vuosien aikana olen kokenut sanoitusten merkityksen nousseen huomattavasti entisestä, sillä omien tekstien kirjoittaminen on avartanut minulle sanoitusten tärkeyttä. Laulaja-sanoittaja Heikki Salo kuvailee sanoitusten ja musiikin suhdetta näin:

Filosofi Arthur Schopenhauer on sanonut, että musiikki voi kertoa ilosta tai surusta. Se ei kuitenkaan pysty tarkentamaan, mistä ilosta tai surusta kulloinkin on kysymys. Siksi laulussa on teksti. Se vastaa edellä mainittuun tarkentavaan kysymykseen. Teksti selittää musiikkia, mutta yhtä lailla musiikki selittää tekstiä. (Kokkonen 2012.)

Nykyään omassa musiikissa ymmärrän sanoitusten tarkoituksen, mutta silti muiden artistien lauluja laulaessa saatan sivuuttaa täysin tulkinalliset asiat ja laulaa tekstiä lihasmuistista tarinaa ajattelematta. Ehkäpä tietoisuus lyriikoista on asia, joka kehittyy ajan kanssa.

Laulaja-lauluntekijä Edu Kettuselta on kysytty laulujen synnystä sekä hänen sanoitustensa merkityksestä, mutta hän tunnustaa, että välillä on vaikeaa itsekään tietää vastauksia niihin. Sanoitukset ja melodia syntyvät Kettuselta lähes yhtä aikaa, mutta usein tekstin rytmit määrittävät sävelet. Hän aloittaa sanojen kirjoittamisen tietämättä määränpäästä ja lopuksi tarkastelee kokonaisuutta sekä hioo tekstiä, kunnes tarina on syntynyt. Hänellä on myös lauluja, joiden tarinaa hän ei itsekään ymmärrä, mutta hän haluaa tarkoituksella antaa kuulijalle vapauksia tehdä omat päätelmät lauluisiaan. Kettunen pitää asioiden auki jättämisestä tekstissä ja siitä, että kuulija voi muodostaa omat mielikuvansa tarinasta. (Kaski 2015.)

Laulaja-lauluntekijä Mariska kokee olonsa itsevarmaksi käyttäessään tunteita sanoituksissaan ja uskaltaa kirjoittaa nykyään myös herkkyydestä. Hän neuvoo aloittelevia sanoittajia liioittelemaan kappaleissaan, sillä se on hyvä tehokeino tekstissä. Puhuessaan ihmiset eivät käytä niin ehdottomia ilmauksia, kun taas lyriikoissa Mariska suosii rohkeita ja vahvoja argumentteja. (Vedenpää 2019.) Mariskan tavoin myös laulaja-lauluntekijä Mikko Harju keskittyy merkityksellisiin sanoituksiin kappaleissaan, ja hänen tekstinsä ovat tunnettuja positiivisuudestaan ja kannustuslauseistaan. Hänellä on myös synkkiä tunnelmia lauluissaan. Esimerkiksi *Timantti*-nimisessä kappaleessa hän laulaa menetyksestä sekä sen aiheuttamasta tuskasta. (Pekkola 2019.) Sanoittaja Turcka Malin määritelmä hyvästä lauluntekijästä on sellainen, että tämä pystyy kohtaamaan elämän todellisuuden, vaikkei se aina olekaan miellyttävä ja sen katsominen satuttaa. Kyky tehdä tällaisesta aiheesta laulu on myös rankkaa itse lauluntekijälle, mutta kun se satuttaa itseä, on se merkki laulun onnistumisesta. (Hannula 2016.)

Edellä mainituilta lauluntekijöiltä voi oppia paljon asioita sanoituksista ja niiden monipuolisuudesta. Mielestäni opettavaisin tapa perehtyä toisen ihmisen teksteihin lienee se, että lukee laulun sanoja musiikkia kuunnellessaan ja analysoi kaikkea itselleen uutta. Lopuksi voi esimerkiksi yrittää kirjoittaa samantyyllisiä sanoituksia, jotta saa kokemuksen tietyistä kirjoitustavasta. Harjoituksen jälkeen voi pohtia, onko kyseisessä kirjoitustavassa jotain, mistä voisi ottaa oppia omien laulujen kirjoittamiseen, ja kuinka omaa lauluntekemenetelmää voisi kehittää.

3 OMA MENETELMÄNI

3.1 Taustaa

Oma tapani tehdä kappaleita sai alkunsa vuonna 2018 keväällä, kun lensimme Tanskaan opettajani ja luokkalaisten kanssa. Siellä osallistuimme CAB-laulunkirjoitusleirille (Composition, Arrangement and Band-leading), joka järjestettiin House of Music -musiikkioppilaitoksessa Aalborgissa.

Viikon kestävän leirin aikana opettajat antoivat meille erilaisia tehtäviä ja lähestymistapoja kirjoittaa kappaleita. Joskus aloitimme bassokuviolla ja loimme muun harmonian sen ympärille, joskus heitimme noppaa ja annoimme kohtalon päättää, mikä sävellaji kappaleelle tulisi. Haastavinta itselleni kuitenkin oli laulunsanojen kirjoittaminen, koska en ollut tehnyt sitä aiemmin. Harjoittelimme lyrikkoiden kirjoittamista sekä yksin että pienissä ryhmissä muiden laulajien kanssa.

Saimme leirin aikana paljon erilaisia työkaluja kappaleen kirjoittamiseen, mutta minulle merkittävien niistä oli lyrikkoiden kirjoitus ennen musiikkia. Tästä inspiroituneena järjestin ensimmäisen laulunkirjoitusworkshopini keväällä 2019 ollessani työharjoittelussa Tornion Pop & Jazz Konservatorio Lapiassa. Osallistujat olivat konservatorion opiskelijoita, joiden pääaineena oli laulu. Olin valmistautunut workshopin pitämiseen kahdella A4-paperilla, jotka olivat täynnä tekstiä laulunkirjoituksen eri vaiheista kannustuslauseiden kera ja matalaa kynnystä painottaen prosessin aikana. Koska se oli ensimmäinen kertani opettamassa aihetta, en osannut arvioida, kuinka paljon aikaa se vaatisi. Workshopin loputtua pyysin opiskelijoilta palautetta. Palautteesta kävi ilmi, että monesta aihe oli hyvin mielenkiintoinen ja toivottu, mutta oli sääli, kun työskentelyyn ei ollut varattu enemmän aikaa. Suuri osa opiskelijoista ei ehtinyt saada kappalettaan valmiiksi, joten kokemukseni lyriikkalähtöisen laulunkirjoituksen opettamisesta jäi keskeneräiseksi.

Keväällä 2019 päätin, että haen vaihto-opiskelemaan seuraavaksi lukuvuodeksi Saint Louis College of Music -musiikkioppilaitokseen Roomaan, Italiaan. Sain kutsun, ja tein kurssivalintani internetissä. Koulussa oli tarjolla muun muassa laulunkirjoituskurssi, ja odotin sitä ehkäpä eniten kouluaineista. Tanskan CAB-leirin lisäksi en ollut koskaan saanut muuta opetusta laulujen tekemisestä, joten toivoin oppivani paljon uusia asioita kurssilla. Kun vihdoinkin syksyllä 2019 vaihto-opiskeluvuosi alkoi ja kurssi käynnistyi, selkenivät myös kurssilla annetut lauluntekotavat. Aluksi opettaja antoi

meille ennalta määrättyjä sointukiertoja, joihin luoda laulumelodia. Melodia tuli äänittää laulamalla, mutta lyriikoita ei vaadittu tehtävänannossa. Ihmettelin tätä kovin, sillä minusta hän jätti tehtävän olennaisimman asian kokonaan pois. Kysyin opettajaltani, saisinko silti harjoitella sanoitusten kirjoittamista, ja hän myöntyi. Tein kaikki kurssilla vaaditut kappaleet sanoitusten kera ja opettaja antoi niistä rakentavaa palautetta, jonka otin mieluusti vastaan kehittyäkseni. Sain Roomassa opiskellessani kokemusta sekä suomen- että englanninkielisten laulunsanojen kirjoittamisesta.

Kun vihdoinkin tulin takaisin Suomeen ja opinnot alkoivat syksyllä 2020, aloin pohtimaan opinnäytetyöni aihetta. Kun sain idean pitää laulunkirjoitusworkshopin uudelleen, innostuin ajatuksesta kovin, sillä tällä kertaa suunnittelisin ja aikatauluttaisin kaiken huolellisemmin kuin edellisvuonna Torniossa opettaessani. Täten siis muovautui ensimmäisen kerran PowerPoint-esitelmän muodossa kirjoitettu ja visuaalisiin keinoihin havainnollistettu lyriikkalähtöinen laulunkirjoitusmenetelmäni.

3.2 Lyriikkalähtöinen laulunkirjoitusmenetelmä

Seuraavaksi esittelen oman menetelmäni, joka on laadittu opinnäytetyöni liitteenä olevan PowerPoint-esitelmän mukaisessa järjestyksessä. Menetelmäni koostuu lyriikoiden ja musiikin lisäksi teoriaosuuksista, joissa avaan lauluntekoa tarkemmin ja pohjustan lyriikoiden merkityksellisyyttä sekä muita laulunkirjoituksessa huomioitavia asioita. Liitteistä on apua menetelmän itseopiskeluun kuin myös opettajan ohjaamaan opiskeluun.

3.2.1 Kun sanoituksista tehdään musiikkia...

Ensimmäiseksi käsittelen musiikillisia asioita, joita laulunsanoituksista voi tulkita (liite 1, dia 2).

Musiikin tulee palvella tekstiä mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti ja aidosti. Kun sanoituksia tarkastelee lähemmin, ne jo itsessään viestittävät paljon erilaisia asioita siitä, miten ne pääsevät musiikin siivittäminä oikeuksiinsa. Tekstin tunnelmasta voi tehdä useita eri havaintoja: onko se esimerkiksi surullinen, iloinen, vihainen tai rakastunut. Sen mukaan luodaan sointuvalinnat kappaleeseen, eli vaikkapa iloiseen tekstiin voidaan säveltää duurisävytteinen tunnelma. Samalla voi tulkita tekstistä, millainen intensiteetti siinä on. Lauletaanko sitä luontevimmin kuiskaamalla, puhealueelta vai huutamalla, ja mikä sävelkorkeus sopii mihinkin osaan kappaletta? Laulumelodian tulee olla looginen ja ilmentää sävelkuluilla tekstiä sen tunnelman mukaisesti.

Seuraavaksi voi pohtia, kaipaako teksti jotakin lauluteknisiä asioita korostamaan tiettyä tunnetta. Esimerkiksi vihainen kappale laulettaisiin huutamalla ja välillä voisi lisätä säröä lauluun, jotta tulkinta pysyisi aitona. Vibraton käyttöä ja sen määrää voi harkita sekä minkä tyyliin lauluun ja kuinka paljon sitä on sopiva käyttää. Viimeiseksi analysoidaan laulun tempo: Minkälaisella nopeudella on luontevin laulaa kyseisiä sanoituksia? Voiko niitä laulaa hitaasti niin, etteivät sanojen vokaalit pitkity epäluonteviksi, vai sopisiko kenties nopea tempo paremmin tälle tekstille? Sanoja voi lausua ääneen ja pohtia samalla laulurytmejä sekä sitä, miten kappaleen eri osat tahditetaan.

Tärkeintä tekstin tunnelmien tulkitsemisessa on musiikillisten valintojen tarkoituksenmukaisuus. Musiikin tulee palvella tekstiä parhaalla tavalla, jotta tekstin ydin tulee ilmi ja tulkinta on luontevaa.

3.2.2 Popkappaleen rakenne-esimerkki

Seuraavaksi kertaan popkappaleen rakenteen esimerkkikuvan avulla (liite 1, dia 3).

Popkappaleen rakenne voi varioida lukuisin eri tavoin ja eri osien tahtimäärät voivat vaihdella. Käyn läpi yhden mallin, joka muistuttaa eri osien tahtien pituuksista ja siitä, mistä asiasta kappaleen tekstissä mahdollisesti voidaan kertoa.

Laulunkirjoittajan tulisi tehdä sanoituksissaan kuulijalle selkeäksi tarina kokonaisuudessaan: mistä kaikki alkaa, mitä tapahtuu keskivälissä, miten tilanne loppuu ja onko tarinassa jotakin muuta lisätävää, jota kuulijan tarvitsisi tietää. A-osissa usein kerrotaan tarinan alkutilanne ja pohjustetaan tarinaa kuvailulla. Bridgessä johdatellaan tarinaa kertosäkeeseen, jossa toistetaan laulun pääasia ja joka on usein myös laulun nimi. C-osassa laulun sävy muuttuu hieman ja tekstissä kerrotaan jotakin dramaattisempaa, tunteisiin vetoavaa tai sellaista, mitä ei ole vielä sanottu. Laulun lopussa kertosäe soitetaan usein kahdesti.

Eri osien välillä tulee huomioida draamankaari, joka on luonteva sanoituksiin sekä kappaleen tunnelmaan nähden. Usein A-osat ovat lähes puhealueelta laulettuja, bridgessä tunnelma nousee hieman ja kertosäkeessä intensiteetti on korkeimmillaan, jotta laulu jäisi varmasti mieleen.

Jos kuuntelee paljon popmusiikkia, osaa todennäköisesti myös tunnistaa luontevan rakenteen ja sille sopivan draamankaaren sekä harjoituksen myötä myös lopulta luoda itse sellaisen omalle laululle.

3.2.3 Mitä jos kriittisyys iskee?

Tässä vaiheessa menetelmäni haluan muistuttaa (liite 1, dia 4), että varsinkin aloittelijan täytyy muistaa olla armollinen itselleen ja unohtaa liiallinen kriittisyys lauluntekoa harjoitellessa. Ei kannata yrittää tehdä liian monimutkaisia valintoja, sillä työnteko voi loppua turhaantumiseen ja motivaatio kärsiä. Laulunteko kannattaa aluksi pitää hyvin yksinkertaisena, jotta saisi onnistumisen kokemuksia prosessin edetessä. Kun on aluksi päätynt joihinkin ratkaisuihin, voi niitä kappaleen valmistuttua halutessaan muokata. Tärkeintä on, että saadaan kokemus kappaleen loppuun saattamisesta ja täten kartutetaan arvokasta kokemusta.

3.2.4 Luota prosessiin

Ennen yhteisharjoitukseen siirtymistä annan viimeiset kannustukset lauluntekoprosessia varten (liite 1, dia 5).

Lauluntekijän täytyy osata hyväksyä se, että osa kappaleista tulee olemaan huonoja. Siitä ei kuitenkaan pidä lannistua, sillä se on lähes väistämätön osa prosessia. Omista virheistä oppii parhaiten, sillä vanhoja lauluja kuuntelemalla huomaa, kuinka paljon onkaan kehittynyt laulunteossa. Siksi suosittelen luottamaan prosessiin, sillä kehitys tapahtuu siinä sivussa. Laatu tulee ajan kanssa ja harjoittelemalla. Suosittelen lähestymään lauluntekoa matalalla kynnyksellä ja muistamaan, ettei laulujaan tarvitse arvottaa. Ne kannattaa aina tehdä loppuun ja jokaisesta laulusta tulee olla ylpeä, sillä huonostakin kappaleesta voi oppia jotakin uutta.

Olen huomannut, että lauluja tehdessä on ihmeellistä, kun ei koskaan tiedä etukäteen, millaisen kappaleen osaakaan luoda. Yhtenä päivänä laulua ei ole, kun taas toisena päivänä se onkin olemassa ja siitä voi muodostua itselle hyvinkin tärkeä teos. Laulunteko täytyy vain aina päättää aloittaa jostakin. Mikäli ei halua ammattilauluntekijäksi, se voi silti parhaimmillaan olla upea harrastus vain ja ainoastaan omaksi iloksi. Tehdyistä lauluista kannattaa aina äänittää demot itselle muistoksi, jotta niihin voi palata myöhemmin ja niistä voi oppia jälleen uusia asioita. Laulunteossa voi

myös kehittyä perehtymällä eri tyylilajeihin, ottamalla selvää eri soittimista ja soittotavoista ja harjoittelemalla sanoituksia sekä suomeksi että englanniksi. Lauluja voi myös harjoitella siten, että ottaa referenssikappaleen joltakin suosikkiartistilta ja tekee mahdollisimman samanlaisen tunnelman omaan lauluun. Jos haluaa harjoitella pelkkää musiikin luomista, on hyvä tehdä harjoitus, jossa itselle tuntemattoman tekstin ympärille luodaan melodia ja soinnut.

Laulunteossa siis riittää opeteltavia aiheita. Vain mielikuvitus on rajana, mistä aloittaa.

3.2.5 Yhteisharjoitus valmiiseen tekstiin

Ensimmäiseen harjoitukseen kuuluu edellä käytyjen asioiden käytäntöönpano yhteisharjoituksena (liite 1, dia 6), mikäli kyseessä on opetustilanne. Tätä voi harjoitella myös yksin. Ideana on valita itselle tuntemattomat sanoitukset ja luoda niille sopiva melodia sekä soinnut. Aluksi siis tekstistä tutkitaan musiikillisia asioita (tekstin tunnelma, intensiteetti, laulutekniset asiat sekä tempo) ja niiden avulla aletaan hahmottelemaan luontevaa laulumelodiaa. Samalla soitetaan melodiaan sopivia sointuja. Tässä on mielestäni suositeltavaa soittaa yhtä osaa kerralla, ja kun päädytään mieluisaan ratkaisuun, osa äänitetään sen jälkeen. Lyhytmuisti on arvaamaton laulunkirjoitusprosessin aikana, joten kaikki ideat on tallennettava heti. Sitten siirrytään eteenpäin ja äänitetään yksitellen kappaaleen muutkin osat. Lopuksi äänitetään kappale kokonaisuudessaan – näin varmistetaan jokaisen osan yhteensopivuus. Harjoituksen jälkeen kuunnellaan alkuperäinen kappale ja pohditaan, osuiko tulkinta oman version kanssa kohdilleen.

Kun tehdään laulumelodia ja soinnut toisen kirjoittamaan tekstiin, saadaan ymmärrystä siitä, kuinka tärkeää on olla sisällä tekstissä, jotta tarkoituksenmukaista musiikkia voidaan luoda. Päätaivoite on, että laulusta välittyy aito tunnelma ja että tekstin sanoma sekä tulkinta ovat siinä etusijalla.

3.2.6 Oman tekstin kirjoittaminen

Oman tekstin kirjoittamisen olen jakanut menetelmässäni neljään eri vaiheeseen, joissa edetään mahdollisimman selkeästi ja jäsennellysti sekä hiotaan tekstiä lopulliseen muotoonsa. Ensimmäisenä vaiheena on tajunnanvirtakirjoitus (liite 1, dia 7) sekä laulun aiheen valinta. Tässä työssä tarkoitan tajunnanvirtakirjoituksella sitä, että tekstiä kirjoitetaan tietystä aiheesta mahdollisimman laajasti eikä anneta oikeinkirjoituksesta huolehtimisen hidastaa kirjoittamista. Tajunnanvirtatekstiä

voi kirjoittaa esimerkiksi jostakin elämäntapahtumasta, jossa kuvaillaan tilanteeseen liittyviä asioita sekä yksityiskohtia monipuolisesti. Suosin tajunnanvirtatekstin kirjoittamista sillä kielellä, jolla aikoo kirjoittaa laulunsa sanat. Tämä helpottaa lopullisten sanoitusten riittävä ja muita sanavalintoja, jotka eivät mielestäni toteudu yhtä sujuvasti käännöstyön jälkeen. Esimerkiksi 15 minuutin aikaraja on hyvä kannuste kirjoittamiselle ja se antaa tietyt raamit tekstile, jottei siitä tule liian laaja.

Laulun aiheen tulee olla tarpeeksi laaja, jotta siitä riittää kirjoitettavaa. Aiheen valintaa voi myös halutessaan pohtia musiikin kautta: jos esimerkiksi haluaa tehdä surullisen tai haikean mollikappa-teen, tulee kirjoittaa jostakin surullisesta aiheesta. Kirjoitetaan siis haluttua tunnelmaa vastaava teksti.

Kun tajunnanvirtateksti on valmis, tarkastellaan tekstin ydinsanomaa (liite 1, dia 8). Mikä on tärkein asia tekstissä, jonka ympärille koko tekstin aihe muodostuu? Tästä voisi mahdollisesti tulla kappa-teen nimi ja/tai kertosakeen aihe.

Seuraavassa vaiheessa (liite 1, dia 9) tehdään rakenneanalyysi koko tekstile. Tekstistä käydään läpi, miten tarinan voisi kertoa ulkopuoliselle kuulijalle loogisessa järjestyksessä. Tämä selkeyttää sitä, mitä asioita lauluntekijä haluaa sanoa missäkin osassa kappaletta. Tässä kohtaa on helppo täydentää tekstiä, mikäli huomaa, ettei aiheita löydy jokaiseen laulun osaan. Työtä helpottaa myös se, jos kirjaa kappaleten osat – esimerkiksi A, Bridge, B – valmiiksi ylös ja hahmottelee sanoituksia suoraan niihin.

Lopuksi (liite 1, dia 10) teksti hienosäädetään laulettavaan muotoonsa riittävä, lauseiden lyhentämisen, sanaleikkien ja muiden keinojen tavoin laulun eri osien tahtimäärät huomioiden. Usein tässä viimeisessä hiomisvaiheessa musiikki herää eloon ja päässä voivat alkaa soimaan tietyt soinnut, melodiat, rytmit ja muut musiikilliset elementit, jotka tukevat tekstiä. Kaikki ideat kannattaa kirjoittaa tai äänittää heti, jottei mikään unohdu.

3.2.7 Musiikki sanojen ympärille

Kun teksti on valmis, tehdään musiikki sen ympärille (liite 1, dia 11). Tällä kertaa teksti on jo tuttu tekijälleen, joten sen lähempi tarkastelu ei ole tarpeellista. Lauluntekijä ymmärtää jo, minkä tyyli-

sestä laulusta on kyse sekä haluaako hän tehdä siitä surumielisen vai iloisen melodia- ja sointuvallinnoillaan. Musiikintekovaihe voi siis nopeutua huomattavasti verrattuna yhteisharjoituksen tuntemattomaan tekstiin säveltämiseen. Musiikintekoprosessi toimii tässä valmiiseen tekstiin säveltämisen tavoin, eli hahmotellaan laulumelodiaa rytmeineen ja samalla haetaan mieluisia sointukiertoja. Äänitys tehdään ensin osissa ja lopuksi vielä kokonaisuudessaan, jonka jälkeen laulun demoversio on valmis.

Olen kokenut lyriikkälähtöisen laulukirjoitusmenetelmäni tehokkaimmaksi tavaksi saattaa laulukirjoitusprosessi kokonaisuudessaan loppuun. Lyriikat ovat usein laulun haastavin osuus, jonka vuoksi niiden eteen tulee työskennellä keskittyneesti ja prosessi vaatii paljon aikaa. Kun sanoitukseen kuitenkin panostaa, voi musiikin säveltäminen lopuksi olla lauluntekijälle helpompaa, sillä hän on jo sisällä tekstissä ja osaa lähteä työstämään musiikkia sanoja palvelevalla tavalla. Uskon, että lauluntekijän tulee olla hyvin kokenut työssään, jotta osaa säveltää ensin musiikin ja vasta sen jälkeen keksiä oivalliset sanoitukset, jotka vastaavat musiikin tunnelmaa aidolla tavalla. Koska olen laulunteossa vasta-alkaja, lyriikkälähtöinen laulukirjoitus sopii minulle parhaiten omia kappaleita tehdessäni sekä myös silloin, kun opetan asiaa muille.

4 LAULUNKIRJOITUSWORKSHOP

4.1 Alkuperäinen suunnitelma

Alkuperäisessä opinnäytetyön suunnitelmassa tarkoitukseni oli pitää workshop kolmen päivän kestoisena viikonlopputoteutuksena. Jokaisena päivänä olisi pari tuntia opettamista ja osallistujille tulisi läksyksi työstää päivän aikana käytyjä asioita. Jouduin lopulta toteamaan, että kolmen päivän tehoviikonloppu voisi olla monelle osallistujalle mahdoton aikataulullisesti ja täten vaikuttaisi negatiivisesti osallistujamäärään. Lisäksi läksyjen antaminen ei välttämättä toimisi, sillä niiden mahdollinen tekemättä jättäminen vaikuttaisi liikaa workshopin aikatauluihin ja kappaleiden valmiiksi saattamiseen aikarajan sisällä. Koin, että suunnitelmassa oli liikaa riskitekijöitä workshopin sujuvaa etenemistä ajatellen. Minun tuli siis kehitellä ajankäytöllisesti järkevämpi toteutustapa, ja ajatus yhden päivän workshopista kuulosti aikaisempaan suunnitelmaan verrattuna helpommin toteutettavalta, joten päädyin siihen.

Marraskuussa 2020 kyselin koulumme musiikkipedagogiopiskelijoilta alustavaa kiinnostusta lyriikkalähtöistä laulukirjoitusworkshop-toteutustani kohtaan, jonka kerroin järjestäväni lauantaina 16. tammikuuta 2021. Yli 10 opiskelijaa vastasi olevansa kovasti kiinnostunut, mutta he myös kertoivat työaikataulujen vaikuttavan osallistumiseen. Palasin asiaan joululoman jälkeen, ja tällöin osallistujia ilmoittautui enää kaksi. Pohdinnan jälkeen tulin siihen päätökseen, että kaksi osallistujaa olisi riittävä määrä workshopin toteuttamiseen.

4.2 Workshop-päivä 16.1.2021

Järjestin laulukirjoitusworkshopin Oulun ammattikorkeakoululla musiikinteorialuokassa, ja workshopin kestoksi olimme sopineet 6 tuntia. Paikalla oli kaksi osallistujaa ja aloitin opettamisen lyriikkalähtöisestä laulukirjoitusmenetelmästäni tekemäni PowerPoint-esitelmän mukaisesti. Aluksi kävimme läpi workshopin rakenteen sekä tavoitteet. Kerroin heille itsestäni, omasta laulukirjoitustaustastani ja siitä, kuinka vähän laulun sanat olivat ennen merkinneet minulle. Sen vuoksi juuri tämä lyriikkalähtöinen tapa kiinnosti minua suuresti, kun kuulin siitä ensimmäisen kerran CAB-leirillä. Sanat saivat ihan uudenlaisen merkityksen ja totesin, että moni epäolennainen asia karsiutui musiikista pois, kun musiikista tuli tarkoituksenmukaisempaa sanoituksia varten tehtäessä.

Seuraavaksi opetin tekstistä läpiluettavat musiikilliset asiat, kuten tunnelma, intensiteetti, laulutekniset asiat sekä tempo. Kertasimme myös perinteisen popkappaleen rakenteen tahtimäärineen, ja syvensin sanoitusten tarinankerronnallisesti loogista järjestystä Anna Puun Nälkäinen Sydän -kappaletta esimerkkinä käyttäen. Lisäksi kerroin draamankaaren ja intensiteetin muutoksista eri osien välillä.

Ennen oman tekstin kirjoitusprosessia halusin tehdä osallistujien kanssa harjoituksen valmiiseen tekstiin, jonka ympärille loisimme soinnut ja laulumelodian. Luimme tekstin läpi, ja kyselin heiltä asioita, joita teksti jo itsessään viestittää. Päädyimme mollisävytteiseen haikeaan tunnelmaan, jossa tempo on noin 60 iskua minuutissa ja intensiteetti sekä sävelkorkeus nousevat kertosäkeeseen siirryttäessä. Tehtävään kului hieman suunniteltua pidempi aika, koska osallistujat sanoivat jonkun toisen kirjoittaman tekstin olevan haastavampaa sisäistää. Siksi myös musiikillisten asioiden synnyttämiseen meni pidempi aika. Lopuksi äänitimme teoksemme ja kuuntelimme alkuperäisen version kappaleesta. Kappaleemme tempo oli vain aavistuksen hitaampi kuin alkuperäisessä versiossa, kummassakin kappaleessa sovitus oli soitannollisesti paljas ja lisäksi draamankaaret olivat samankaltaisia. Saimme nämä yhtäläisyydet aikaan vain tekstiä tarkastelemalla, mikä oli mielestäni hieno saavutus.

Seuraavaksi siirryimme workshopin tärkeimpään vaiheeseen eli oman tekstin kirjoittamiseen. Päädyin itsekin tekemään oman laulun workshopin aikana, jotta olisin osallistujien tavoin kokemassa prosessia. Ohjeistin heitä valitsemaan aiheen, josta riittäisi tarpeeksi kerrottavaa, mutta joka ei olisi kuitenkaan aihealueena liian laaja. Kun aiheet oli valittu, aloitimme tajunnanvirtatekstin ja laitoimme kelloon 15 minuuttia aikaa kirjoittamiselle. Sen jälkeen etsimme teksteistämme ydinsanomaa, ja mikäli sitä ei ollut, esitin lisäkysymyksiä sekä ohjasin osallistujia löytämään tekstistään tärkeimmän asian, josta tulisi kertosäkeelle idea. Samalla tavalla kävimme muunkin tekstin läpi ja laitoimme kappaleen rakenteen loogiseen järjestykseen.

Tämän jälkeen pidimme ruokatauon. Olimme työskennelleet niin intensiivisesti, että aivot tarvitsivat jo hetken lepoa. Huomasin, että olimme aikataulusta hieman jäljessä, mutta toivoin, että ehtisimme silti tehdä kaiken ajallaan. Jatkoimme tauon jälkeen tekstien hienosäätämällä eli lopulliseen muotoon kirjoittamisella. Tämä vaihe vei myös suunniteltua enemmän aikaa, ja kysyin osallistujilta, suostetaanko aikaa tekstin viimeistelystä vaiko musiikin työstämisestä. Kumpikin heistä oli sitä mieltä, että tekstiin tulisi keskittyä huolella, joten päätimme käyttää siihen enemmän aikaa.

Lopulta tekstit olivat valmiit ja annoin heille vielä viimeiset neuvot musiikin luomisesta tekstin ympärille. Jokainen osio tulisi äänittää erikseen heti, kun sen on työstänyt valmiiksi, jottei unohtaisi tekemäänsä, ja vasta lopuksi äänittää koko kappale. Annoin myös nopeat vinkit armollisuudesta ja monimutkaisten valintojen välttämisestä, jotta laulunteko olisi mahdollisimman sujuvaa eikä työ keskeytyisi. Tärkeintä olisi, että jokainen saisi kokemuksen kappaleen loppuun saattamisesta lyriikkalähtöisellä laulunkirjoitustekniikalla. Kävin nopeasti läpi viimeisen dian PowerPoint-esityksestä, jossa oli muun muassa kannustavia lauseita laulunteosta. Tässä vaiheessa jokaisella oli jo niin hoppu lähteä työstämään kappaleita, ettei aikaa jäänyt paljoa viimeisille kannustuksille.

Jotta olisimme olleet aikataulussa, meille jäi vain 40 minuuttia musiikin työstämiseen. Ehdin itse saada kappaleeni äänitettyä ajallaan, ja ensimmäinen osallistujista tuli myös luokkaan ajoissa. Toinen heistä laittoi viestiä, saisiko tehdä lauluaan vielä kymmenisen minuuttia, ja sovimme heidän kanssaan yhdessä, ettei olisi niin vakavaa, vaikka workshop venyisikin hieman yliajalle.

4.3 Valmiit kappaleet ja palaute

Viimein olimme valmiita ja aloitimme kappaleiden kuuntelun. Kaikki saivat valmiiksi hienon ja persoonallisen kappaleen. Niissä oli omakohtaiset, selkeät sekä varsin monipuoliset ja kuvailevat tekstit, joissa tarina eteni loogisesti ja käsitteli elämän kokemuksia. Joukossa oli jopa kanta-aottavia sanoituksia. Kaikki olivat yhdessä sitä mieltä, että musiikki palveli hienosti lyriikoita ja meni niiden ehdoilla. Kumpikin osallistujista oli iloinen prosessista ja he sanoivat, etteivät olleet koskaan ennen saattaneet laulua loppuun sanoitusten kanssa. Tämä oli siis ensi kerta heille, ja sitä ei heidän mukaansa olisi tapahtunut ainakaan näin helposti ja nopeasti ilman workshopin aikataulutettua ohjelmaa.

Workshopin lopuksi äänitin palautekeskustelun ja hyödynnän opinnäytetyössäni osallistujien vastauksia laatimiini palautekysymyksiin (liite 1, dia 12).

Osallistujilla oli erilaisia kokemuksia tajunnanvirtaharjoituksesta. Osallistuja 1 koki tajunnanvirtatekstin kirjoittamisen hyväksi. Hän oli kokeillut tätä jo aiemmin, muttei ollut silloin tehnyt sitä niin sanotusti oikein. Tällä kertaa hän ymmärsi idean paremmin ja sai kirjoitettua jo tajunnanvirtatekstiin kaiken olennaisen, jota käytti lopullisessa laulussaan, joten lopuksi hänen ei tarvinnut kuin laittaa

asiat järjestykseen sekä hioa riimejä. Hän koki tajunnanvirtatekstin kaikista tärkeimpänä työkaluna workshopissa tehdyssä laulussaan, sillä ilman sitä hän ei olisi saanut niin laajasti asioita sanottua tekstissään. Osallistuja 2 taas pohti tajunnanvirtatekstin olevan hyvä harjoitus, mikäli lauluntekijällä ei ole inspiraatiota sanoituksille valmiina, mutta arveli kykenevänsä myös ilman sitä laulunkirjoitukseen. Hänestä oli silti hyvä nähdä tällainenkin tapa laulunkirjoituksessa. Hän koki lyriikkalähtöisen laulunkirjoituksen helpoksi itselleen ja sen olevan ominaisin tapa hänelle lauluntekoon.

Osallistujat olivat yhtä mieltä siitä, että alun yhteisharjoituksessa oli haastavaa sisäistää toisen kirjoittamaa tekstiä ja pohtia sen tunnelmaa ja musiikillisia asioita, joita teksti viestittää. Tähän harjoitukseen kului siis suunniteltua pidempi aika. Jonkun toisen kirjoittamaan tekstiin oli kuulemma lähes mahdoton keksiä mitään järkevää melodiaa tai loogisia sointuja, kun taas omaa tekstiä työstäessä oli jo syntynyt alustava tunnelma lauluun sopivasta musiikista. Kumpikin heistä sanoi, että oman tekstin musiikillinen työstäminen oli paljon nopeampaa ja helpompaa, koska oman tekstin sisäisti niin hyvin. Tämä oli tärkeää palautetta minulle, sillä se osoitti, että lyriikkalähtöisellä laulunkirjoituksella todella oli merkitystä sanoitusten ja tulkinnan korostamiseksi.

Osallistujien mielestä oman laulun aiheen valinta sekä sen tarkka rajaaminen oli haastavaa, sillä he kokivat sen todella isona ja tärkeänä päätöksenä. Osallistujat pohtivat, että jos tekstin suunnitteluvaihetta olisi hieman nopeuttanut, niin he olisivat päässeet työstämään riimejä ja loppuhiomista aiemmin. Toisaalta he myös totesivat, että kaikki suunnitteluasiat olivat oleellisia, eivätkä kokeneet niihin käytetyn ajan menneen hukkaan. Lisäksi workshopin aikaraja oli heistä hyvä asia laulujen valmistumisen vuoksi.

Kysyin osallistujilta, miten hyödyllisenä he kokivat sanoitusten tekemisen ennen musiikkia. He kokivat sanoitusten olleen lauluissaan tärkeimmässä roolissa, ja sävellyks ei heidän mielestään saisi koskaan rajoittaa laulun sanoituksia. Nyt kun sanoitukset tehtiin ensin, soinnut ja melodia palvelivat laulua todella hyvin. Osallistujat pitivät kokonaisuudessaan workshopin lyriikkalähtöisestä laulunteosta. Heistä workshop syvensi laululyriikoiden merkitystä erityisesti omaa musiikkia tehdessä, kun laululyriikat ovat omaa käsialaa. Kumpikin heistä sai uusia työkaluja lyriikoiden työstämiseen. Esimerkiksi sanoitusten nelivaiheinen suunnitteluosio oli heidän mielestään tärkeä apu tekstin vaiheittaiseen työstämiseen. He pitivät samankaltaista laulunteon workshopia hyvin toivottuna toteutuksena tulevaisuudessa, ja lisäksi he toivoivat lauluntekoa kouluaineeksi musiikkioppilaitoksiin. Heidän mielestään lauluja tehdessä ilmenee tarve musiikin teorialle, soitto- ja laulutekniikalle sekä

kaikelle sille, mitä musiikkioppilaitoksessa opetetaan, jolloin itse laulunteko opettaa joskus enemmän asioita musiikista. Silloin luodaan uutta kaikella sillä musiikillisella tiedolla, jota itsellä on. Mikäli tietämystä ei ole, tästä tulee tietoiseksi paremmin lauluja tehdessä ja kehittyäkseen alkaa opettelemaan kyseistä asiaa.

Osallistujat kokivat, että onnistuin esittelemään workshopin loogisesti, kattavasti ja selkeästi. Kaikki asiat tuli käytyä vaiheittain läpi, painotin prosessin aikana laulunteen matalaa kynnystä ja kumpikin heistä sai onnistuneen kokemuksen kappaleen valmiiksi saattamisesta lyriikkalähtöisellä menetelmällä.

4.4 Aikataulutus ja parannukset

Huomasin muutamia asioita, jotka olisin voinut tehdä toisin. Workshopin alkuvaiheessa tulisi käsitellä kaikki niin kutsutut teoriaosuudet alta pois, jotta lopuksi voitaisiin keskittyä kappaleiden työstämiseen. Olin jättänyt workshopin loppuun pari diaa, joissa oli esimerkiksi kannustuslauseita ja muita vinkkejä lauluntekijän armolliseen ajattelutapaan liittyen. Näistä heräsi keskustelua jo workshopin aikana, joten koin, että minun olisi kannattanut käsitellä ne jo aikaisemmassa vaiheessa. Muutamia vinkkejä laulunkirjoitukseen olisin myös mahdollisesti voinut jättää kokonaan pois, koska ne eivät liittyneet workshopin harjoituksiin vaan yleisesti laulunkirjoitukseen ja erilaisiin tapoihin työskennellä. Toisaalta myös halusin tarkoituksella antaa erilaista näkökulmaa, koska vaihtelevuus on motivoivaa ja hauskaa, mutta ehkä ajoitus oli väärä loppuvaiheen kiireessä, kun tärkeintä oli saada kappaleet valmiiksi. Olen lisännyt opinnäytetyöni liitteeksi parannellun version workshopistani muokkauksineen.

Lopulta workshop pitkittyi puolella tunnilla suunnitellusta ajasta. Tämä ei kuitenkaan haitannut osallistujia, sillä heillä ei ollut kiire lähteä pois. Pidimme workshopin aikana vain yhden tauon, joka oli liian vähän. Tämänkaltaisen keskittynyt työ kuormittaa mieltä yllättävän paljon, joten ajoittainen levähtäminen on tärkeää. Parantaisin workshopia siten, että alkuvaihe olisi tiivistetympi, jonka jälkeen voisi olla kahvitauko. Seuraavaksi aloittaisimme tekstin työstämisen ja pitäisimme ruokatauon vielä ennen musiikin työstämistä.

Alun perin odotettu workshopin osallistujamäärä oli yli 10. Koska osallistujia olikin vain kaksi, meillä oli intiimi tunnelma ja sen vuoksi keskustelua laulunkirjoituksesta syntyi enemmän jota ei välttämättä olisi tapahtunut isomman ryhmän kanssa. Keskusteluun kuluva aikaa en kuitenkaan osannut ottaa huomioon aikataulussani. Toki keskustelu oli vain suotavaa, mutta sen vuoksi kellotus oli haastavaa tehdä etukäteen.

Realistisempi aika workshopille olisi siis 6–8 tuntia, koska kesto riippuu täysin osallistujamäärästä sekä heidän aktiivisuudestaan ja keskustelun määrästä. On myös hyvin yksilöllistä, kuinka nopeasti ihminen saa aikaan uutta tekstiä. Esimerkiksi tajunnanvirtatekstin jälkeinen vaihe, jossa mietitään loogisia rakenteen paikkoja, sekä tekstin hiomisvaihe lopulliseen laulettavaan muotoonsa eivät ole aloittelevalla tai välttämättä kokeneemmallekaan laulunkirjoittajalle kovin nopeita prosesseja.

Kaiken kaikkiaan kokemus opetti minulle paljon hyviä asioita, ja mitä useammin opettaa, sitä sujuvammaksi se muuttuu. Olen tyytyväinen workshopista, omasta opetuksestani sekä osallistujien työpanoksesta, sillä kaikki me saimme kokea ja oppia uusia asioita.

5 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön aiheena oli laululyriikkapainotteisen workshopin toteutus sekä menetelmäni huolellinen suunnittelu. Tarkoituksena oli opettaa aloitteleville lauluntekijöille mahdollisimman helposti lähestyttävästi lauluntekoa, ja opetus tapahtui vaihe vaiheelta, jotta laulunteen eteneminen olisi loogista. Molemmat lauluntekijät saivat valmiiksi oman laulunsa sekä onnistuneen kokemuksen lyriikkalähtöisestä laulunkirjoituksesta.

Opin monia tärkeitä asioita tutkielmani aikana. Ilman opinnäytetyötäni ja tätä aihetta en todennäköisesti olisi laatinut lyriikkamenetelmästäni niin selkeää PowerPoint-esitelmää kuin millaiseksi se lopulta muodostui. Tämä oli minulle tärkeä työ henkilökohtaisella tasolla ja uskon, että oma laulunkirjoitukseni kehittyy tämän vuoksi entisestään. Huomasin jo workshopin aikana, että lauluni valmistui nopeammin kuin koskaan ennen, ja olin positiivisesti yllättynyt tästä. Jäsennelty, selkeä esitelmäni siis auttoi minua itseänikin lauluntekoprosessissa.

Lisäksi opin workshopin suunnitteluvaiheessa paljon asioiden vaiheittaisesta jäsentelystä sekä sen tärkeydestä, ettei anna liikaa asioita kerralla työstettäväksi. Sain osallistujilta positiivista palautetta työnteon selkeästä etenemisestä ja siitä, että olin hyvin muistuttanut heitä välttämään liian monimutkaisia valintoja. Workshopin kaikki tavoitteet tulivat saavutetuiksi, ja olen tästä hyvin tyytyväinen.

Koin työssäni myös haasteita. Opinnäytetyöni aiheen valinta kesti kauan ja minun oli vaikea hahmottaa työn laajuutta. Lopulta kun olin aloittanut työn ja suunnitellut jokaisen työvaiheen, asiat selvisivät yksi kerrallaan. Vaikka workshopin osallistujamäärä jäi alkuperäisestä yli 10 hengen kiinnostuneiden määrästä vähäiseksi, se ei haitannut opetustilanteessa lainkaan. Sain silti arvokasta kokemusta workshopin opettamisesta, osallistujat saivat valmiiksi oman kappaleen ja keskustelimme workshopin aikana paljon tärkeitä lauluntekoon liittyvistä asioista. Menetelmästäni oli myös muutamia asioita, joiden järjestystä vaihdoin workshopin jälkeen ja tein muokkaukset opinnäytetyössä oleviin liitteisiin. Tämä kaikki kuitenkin osoitti kokemuksen olleen tärkeä ja että tekemällä oppii.

Haasteista huolimatta työni oli kokonaisuudessaan täynnä hyviä asioita, sillä ilman haasteita en olisi kehittänyt menetelmäni paremmaksi. Kaikki työssäni oli siis positiivisella tavalla opettavaista,

enkä usko, että olisin voinut valita itselleni kiinnostavampaa ja ajankohtaisempaa opinnäytetyön aihetta. Jokainen vaihe työn suunnittelussa sekä toteutuksessa oli tärkeä ja merkityksellinen. Pidin siitä, että opinnäytetyöhöni liittyi käytännön toteutuksena workshop ja että sain aloittaa työni kirjoittamisen heti workshopin jälkeisenä päivänä. Koin tutkielmani selkeänä kokonaisuutena, olin kirjoitustyössäni järjestelmällinen ja onnistuin aikataulutamaan ajankäyttöni hyvin.

Pyrin hyödyntämään opinnäytetyötäni jatkossa opettamalla laulukirjoitusta siitä kiinnostuneille. Voisin hyvinkin nähdä itseni pitämässä esimerkiksi kansalaisopistossa laulukirjoituskursseja. Lisäksi musiikkikoulut voisivat hyödyntää opinnäytetyötäni ja kannustaa opiskelijoita sen avulla helposti lähestyttävään laulukirjoitukseen. Koen laulun yhdennäköiseksi säveltämisen kanssa, joka on listattu osaksi opetuksen tavoitteita taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmassa (ePerusteet 2021). Laulukirjoitus on mielestäni tärkeä osa musiikkialan ammattiosaamista, ja tämän vuoksi sen voisi perustellusti sisällyttää musiikkikoulujen opetukseen.

Opinnäytetyöni tutkimuskysymyksenä oli, miten opettaa aloittelevalla lauluntekijällä lyriikkalähtöistä laulukirjoitusta mahdollisimman kattavasti lyhyessä ajassa. Koin, että laatimalla lyriikkalähtöisen laulukirjoitusworkshopin onnistuin tehtävässä oikein hyvin. Kuuden tunnin aikana etenin menetelmässä selkeästi vaiheittain, osallistujat saivat kokemusta tekstin kirjoittamisesta sekä musiikin säveltämisestä sanoituksia vastaavaksi ja kumpikin heistä kertoi saaneensa lisää työkaluja laulukirjoitukseen. He kokivat lyriikoiden merkityksellisyyden, sillä omaa tekstiä kirjoittaessa he ymmärsivät, miksi laulun sanoilla on tärkeää tulla kuulluksi. Kumpikin heistä totesi musiikin työstämisvaiheen nopeutuneen huomattavasti omaan tekstiin säveltäessä, kun taas toisen tekstiin oli haastavaa ja aikaa vievää säveltää sopivaa musiikkia. Menetelmäni osoittautui siis hyödylliseksi lauluntekijälle, joka pitää sanoituksia tärkeänä osana laulua.

Opinnäytetyön aihetta pohtiessani minulle oli selvää, että halusin toteuttaa lyriikkapainotteisen workshopin, koska se on vahvin tapani tehdä kappale alusta loppuun. Halusin lisätä tietämystäni myös muista laulun keinoista, jotta kehittyisin monipuolisesti lauluntekijänä. Tämän vuoksi toisenä tutkimuskysymyksenä oli, kuinka lisätä työkaluja omaan lauluntekooni, ja perehdyin tietoperustassa suomalaisten lauluntekijöiden laulun eri menetelmiin. Tutkimuksen edetessä hämmästyin, kuinka moni heistä ei osaa kertoa selkeästi prosessinsa etenemistä. Monelle lauluntekijälle tuntuu olevan yhteistä se, että laulukirjoitus alkaa soittimen satunnaisesta soitelusta tai sanojen kirjoittamisesta ilman päämäärää. He myös kokevat epävarmuutta vuosienkin kokemuksen jäl-

keen, sillä lauluntekoa kuvataan jokaisen kappaleen kohdalla uutena prosessina, jolle ei löydy valmista kaavaa. Olen heidän kanssaan tästä samaa mieltä, sillä jokainen laulu on uusi alku, jonka äärelle lauluntekijän tulee syventyä aina uudesta näkökulmasta.

Sain lauluntekijöiden tarinoita lukiessani paljon perspektiiviä erilaisista laulun teon tavoista, ja inspiroiduin syvästi saamastani tiedosta. Täysin tekijänsä mieltymysten mukaan lauluja voi muun muassa tehdä nopealla tai hyvin hitaalla aikataululla, sanoitukset voivat olla omakohtaisia kokemuksia tai täysin fiktiivisiä unimaailman tarinoita, musiikki voi olla yksinkertaista ja helposti mieleenpainuvaa tai monimutkaista riippuen tekijänsä taidoista sekä lauluja voi tehdä musiikki edellä ja sanoitukset perässä tai toisinpäin, kuten omassa menetelmässäni. Keinoja on lukemattomia, ja sen vuoksi jokaisen lauluntekijän on mielestäni hyvä tutustua erilaisiin menetelmiin löytääkseen itselle sopivan tavan laulunkirjoitukseen. Tärkeintä on löytää omaan persoonaan sopivat musiikinteon keinot, sillä se tekee prosessista henkilökohtaista ja lisää oman musiikin merkityksellisyyttä. Lauluntekijän taitojeni kehittyessä voin laajentaa menetelmääni siten, että käsittelen myös muita laulun teon keinoja lyriikkametodini lisäksi.

Maija Vilkkumaa antaa *Miten lauluni syntyvät?* -teoksessa tärkeän muistutuksen siitä, ettei lauluntekijän tulisi jäädä yhden menetelmän vangiksi. On tärkeää muuttaa toimintatapojaan, sillä myös ajat muuttuvat. (Vilkkumaa 2017, 220.) Jokin, mikä on toiminut joskus, ei välttämättä toimi ikuisesti, ja lauluntekijän tulisi aina työskennellä metodeilla, jotka ovat innostavia juuri tällä hetkellä (Vilkkumaa 2017, 221). Tämä mielessäni pyrin avartamaan myös jatkossa laulun teon tietämystäni ja olemaan avoin erilaisille lähestymistavoille, sillä työnteko elää ja muovautuu kokemusten myötä.

Tätä tutkielmaa kirjoittaessani yllätyin positiivisesti siitä, kuinka helppoa kirjoittaminen itselleni kiinnostavasta aiheesta on. En olisi uskonut, että tulisin nauttimaan opinnäytetyöni tekemisestä näin paljon. Kirjoitin kahden viikon aikana suurimman osan työstäni ja inspiroiduin entisestään laulunkirjoituksesta. Olen hyvin kiitollinen tästä aiheesta, omasta prosessistani sekä kehityksestä laulun teossa, ja tästä työstä motivoituneena jatkan omien laulujeni työstämistä Oulun ammattikorkeakoulun B-tutkintokonserttia varten. Lupaan hyödyntää erilaisia laulun teon menetelmiä, enkä siis piitäydy ainoastaan omassa lyriikkametodissani.

LÄHTEET

Ammattiopisto Lappia 2021. Toteuttamissuunnitelmat. Hakupäivä 30.1.2021. <http://www.lappia.fi/opiskelijalle/opiskelu/toteuttamissuunnitelmat>.

Annala, Päivi 2020. Kassu Halonen muistelee ystävänsä Vexi Salmea – tekivät yhdessä kymmenen kappaletta päivässä, joskus enemmänkin: ”Tekeminen oli luotisuoraa”. Yle. Hakupäivä 28.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11533944>.

ePerusteet 2021. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017 – Musiikki. Opetushallitus. Hakupäivä 18.2.2021. <https://eperusteet.opinto-polku.fi/#/fi/tpo/3689873/taiteenala/3779583>.

Haarala, Joonas 2015. Miten tehdä biisi, joka ei lähde päästä? Yle. Hakupäivä 28.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-7819055>.

Hannula, Eeva 2016. Turku Mali: Hyvä laulu satuttaa tekijäänsä – video. Yle. Hakupäivä 29.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-8617103>.

Kaski, Heli 2015. Edu Kettunen: En itsekään aina tiedä mistä lauluni kertovat. Yle. Hakupäivä 29.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-8288657>.

Kokkonen, Jenni 2012. Ammattilaisen vinkit: Näin kirjoitat hyvän laulun. Studio55.fi. Hakupäivä 28.1.2021. <https://www.studio55.fi/vapaalla/article/ammattilaisen-vinkit-nain-kirjoitat-hyvan-laulun/135992#gs.rerlsi>.

Korkee, Sanna 2019. Laulunsynty on aina mysteeri. Suomen Musiikintekijät. Hakupäivä 29.1.2021. <https://musiikintekijat.fi/artikkeli/laulun-synty-aina-mysteeri/>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2020. Musiikkipedagogi (AMK). Hakupäivä 21.1.2021. <https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=mus2017s-ped&lk=s2017&alasivu=ops>.

Pekkola, Velipekka 2019. Mikko Harju julkaisi omakohtaisen laulun menettämisen tuskasta: ”Kyse on siitä, jäädäänkö me vellomaan tuskaan, vai otetaanko siitä opiksi”. Yle. Hakupäivä 29.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-10614693>.

Pesonen, Mikko 2017. Kulttuurivieras Yona: ”Rakastun joka päivä, vaikka kaupan kassaan”. Yle. Hakupäivä 29.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-9562587>.

Pukka, Linda 2020. Evelina tallentaa biisien aihioita autoillessaan älykelloonsa – parhaat ovat syntyneet vartissa. Yle. Hakupäivä 28.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11202078>.

Rumba 2012. Maki Kolehmainen kertoo, kuinka helppoa hittibiisin tekeminen on. Hakupäivä 28.1.2021. <https://www.rumba.fi/uutiset/maki-kolehmainen-kertoo-kuinka-helppoa-hittibiisin-tekeminen-on/>.

Sundberg, Christel 2017. Käytännössä. Teoksessa Miten lauluni syntyvät? (toim. Kauppinen, Eetu). Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 54–56, 58.

Vanhanen, Juho 2013. Säveltäminen: Mistä lähteä liikkeelle ja miten saattaa biisi valmiiksi? Rytmimanuaali. Hakupäivä 28.1.2021. <http://rytmimanuaali.fi/saveltaminen-mista-lahtea-liikkeelle-ja-miten-saattaa-biisi-valmiiksi/>.

Vedenpää, Ville 2018. J. Karjalaisen luovuus vaatii lötköttelyä: ”Olen ollut laiskottelun puolestapuhuja jo 80-luvulta lähtien”. Yle. Hakupäivä 29.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-10458868>.

Vedenpää, Ville 2019. Mariska mursi koviskuorensa uutta levyä tehdessään, eikä piilota itseään muiden artistien kappaleisiin: ”Uskallan näyttää myös herkkyteni”. Yle. Hakupäivä 28.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11022517>.

Vilkkumaa, Maija 2017. III. IV. Teoksessa Miten lauluni syntyvät? (toim. Kauppinen, Eetu). Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 213, 220.

Vilkman, Sanna 2019. Anna Järvinen tekee pitkästä aikaa uutta albumia: ”Se on aina hirveän intuitiivinen prosessi”. Yle. Hakupäivä 28.1.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-10890490>.

Dia 1

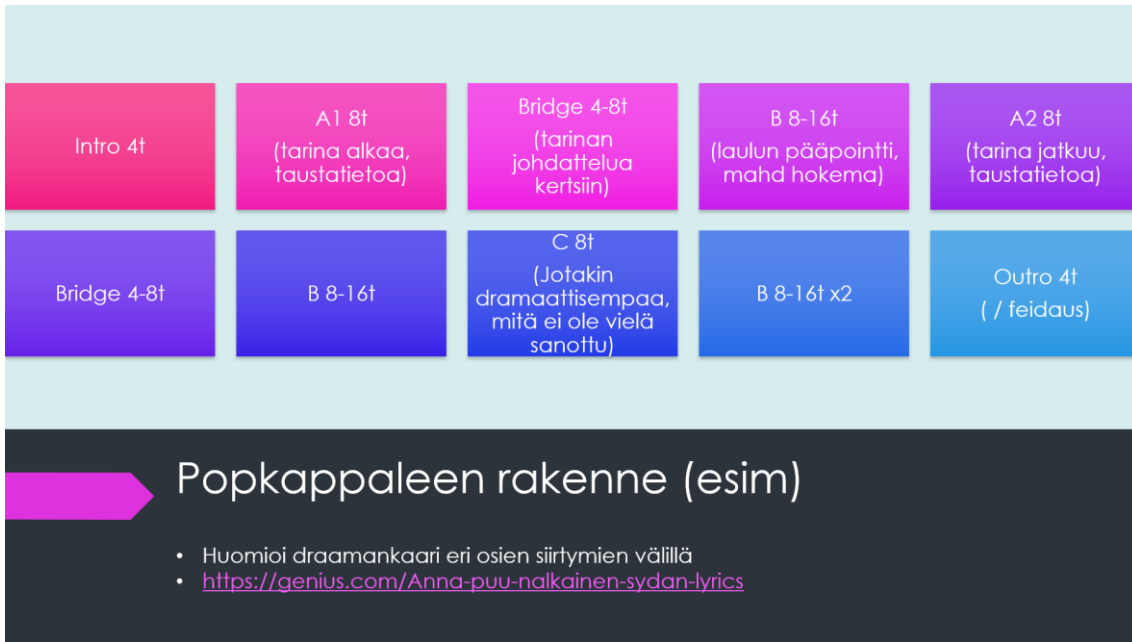

Dia 2

Dia 3

Dia 4

Mitä jos kriittisyys iskee?

- Älä yritä tehdä liian monimutkaisia valintoja. Työskentely voi tyssätä jo alkuun.
- KEEP IT SIMPLE! Tee ensin helpoimmat ratkaisut, voit muokata niitä halutessasi lopuksi.
- Tärkeintä on, että saat kokemuksen kappaleen loppuunsaattamisesta.

Dia 5

Luota prosessiin!

Lauluntekijän täytyy osata hyväksyä se, että osa kappaleista tulee olemaan huonoja, se on osa prosessia ja siitä ei pidä lannistua.

Laatu tulee ajan kanssa ja harjoittelemalla.

Ei maalarikaan maalaa Mona Lisa ensi yrittämällä ☺

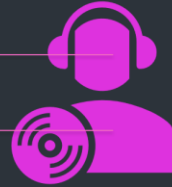
Lähesty lauluntekoa matalalla kynnyksellä. Älä arvota kappaleitasi.

Tee ne aina loppuun, ja ole ylpeä niistä – aina oppii jotain uutta.

Hauskinta ja antoisinta prosessissa on se, kun ei koskaan tiedä etukäteen, millaista musiikkia osataan luoda.

Parhaimmillaan upea harrastus, jota voi tehdä omaksi iloksi, äänittää demot muistoksi, oppia uusia asioita, eri genrejä, eri soitinten haltuunottoa, suomen- & englanninkielisiä sanoituksia.

Voit myös harjoitella lauluntekoa ottamalla referenssikappaleen suosikkiartistiltasi ja tekemällä mahdollisimman samanlaisen tunnelman, tai ottaa netistä tuntemattomia tekstejä ja luoda musiikin niiden ympärille.

Dia 6

Yhteisharjoitus valmiiseen tekstiin (melodia ja soinnut)

1

<https://genius.com/Joshua-bassett-lie-lie-lie-lyrics>

2

<https://genius.com/Olivia-rodrigo-drivers-license-lyrics>

Dia 7

Oman tekstin kirjoittaminen 1/4

► 1. Tehtävä: Tajunnanvirtakirjoitus.

Valitse aihe, josta teet kappaleen. Kirjoita aiheesta niin paljon, kuin tiedät. Kerro, miten asia alkoi, mitä tapahtui, miten loppui. Kuvaile asioita adjektiiveilla. Mitä tunsit, näit, kuulit, haistoit, maistoit? Mitä värejä, millaisia muotoja. Älä välitä kielioppivirheistä, älä pysäytä kirjoitusta. Jatka kunnes et keksi mitään aiheeseen liittyvää (tai kellosta aika 15 min.)

Vinkki 1: Kirjoita tajunnanvirtaa sillä kielellä, jolla haluat myös kappaleesi tehdä. Suosin suomea harjoittelumielessä ☺

Vinkki 2: Millaisen tunnelman haluat lauluusi? Tee sitä vastaava teksti (iloinen, vihainen, surullinen, haikea, masentunut, rakastunut)

Vinkki 3: Aiheita joista kirjoittaa: Rakkaus (oma stoori, miten alkoi, mitä tapahtui, miten päättyi, C-osassa kaipaa sitä yhä tms); Omat tai jonkun toisen muistot / elämäkokemukset; hyvänmielen biisi vähäpätöisestä aiheesta on myös ihan ok.

Dia 8

Oman tekstin kirjoittaminen 2/4

► 2. Tehtävä: Pääpointti tekstissäsi?

Tästä tulee mahdollisesti kappaleesi nimi ja kertosäkeen hokema

Dia 9

Oman tekstin kirjoittaminen 3/4

- ▶ 3. Tehtävä: Rakenne, asiat oikeille paikoilleen.

Käy tekstisi läpi, miten kerrot tarinan ulkopuoliselle loogisessa järjestyksessä. Mitä asioita haluat sanoa missäkin osassa kappaletta.

Vinkki 1: Laita kappaleiden osiot (Intro, A, Bridge jne) valmiiksi ylös, ala hahmottelemaan sanoja niiden alle.

Vinkki 2: Tekstissä ideana, että kuulija ymmärtää mitä tarinassa tapahtuu

Vinkki 3: Tekstin kertojahahmona voi olla minä, hän, passiivi jne

Vinkki 4: Kirjoitan itse rakenteen niin, että näen samalla silmäyksellä tajunnanvirtatekstini. Hahmotan näin paremmin. Lisään osien nimet valmiiksi, mietin sanojen paikkoja. Hyödynnän copy pastea kertsien kanssa ja jotta saan isojakin tekstialueita siirrettyä paikasta toiseen sekä muuteltua järjestystä.

Dia 10

Oman tekstin kirjoittaminen 4/4

- ▶ 4. Tehtävä: Sanojen istuttaminen kappalemuotoon.

Rytmitä, riimittele, järjestä loogiseen muotoon kappalettasi. Huomioi tahtimäärät.

Vinkki 1: Tässä vaiheessa myös musiikki alkaa elämään ja mieleen saattaa nousta ideoita, millaisia hokemia, laulumelodioita tai muita musiikillisia elementtejä kappaleessa on. Kirjoita kaikki ylös!

Vinkki 2: Ota netistä vertailunvuoksi tekstejä malliksi, joista katsoa sanojen rytmityksiä jne. Tätä hommaa ei opi kuin treenaamalla!

Dia 11

Musiikki sanojen ympärille

Kun tekstisi on valmiissa muodossa, istu pianon ääreen ja ala hahmottelemaan melodiaa ja miten tekstiä on luontevin laulaa. Laula ja tapaile sointuja, kirjoita soinnut ylös. Soita yhtä osaa kerrallaan. Hio, kunnes melodia on osuva ja pidät siitä.

Äänitä puhelimeesi osa kerrallaan (laulu + soinnut), jotta muistat mitä teit! Lyhytmuisti on arvaamaton.

Lopuksi äänitä kappale kokonaisuudessaan puhelimeesi.

Dia 12

Palaute

Mitä opit?	Mitä hyviä / huonoja puolia?	Mikä oli helppoa / haastavaa?	Olisitko halunnut tehdä kappalettasi toisella tavalla?
Koitko hyödylliseksi tehdä sanoitukset ensin?	Loppuiko aika kesken / oliko aikaa liikaa?	Voiko luovuutta pakottaa?	Voiko kappaleita tehdä nopealla tahdilla, vaikuttaako laatuun?
Lisäkö workshop ymmärrystäsi laululyriikoiden merkityksestä musiikissa?	Saitko uusia työkaluja lyriikoiden työstämiseen?	Onnistuinko esittelemään lyriikkametodini mahdollisimman loogisesti, kattavasti ja selkeästi?	Painotinko tarpeeksi matalaa kynnystä prosessissa?